

Zas Latweefchu draugs.

1841. 18 Dezbr.

51ma lappa.

Sluddinafchana.

Arri nahkofchâ gaddâ, ja Deews dsihwibu un wesselibu usturrehs, mehš to Latweefchu draugu un winna pawaddonu, kâ jau lihds schim, islati difim; bet itt kâ ar jaunu spehku un preeku. Mehš luhdsam, lai tee, kas jaunâ gaddâ mums par lassitajeem gribb buht, steidsahs mums sinu doht.

Jaunas sinnas.

Is Rihges. Preeksch pahri neddetahm tē kahdâ fwehtdeenâ weens wihrs gabje laukâ, lustes deht schaut. Jauns puisis no 12 gaddeem, gribbedams to flattiht, winnam gabje lihds; bet par nelaimi wihrs tam schahwe kahjâ. Dokteri to gan ahrsteja, bet jau kahja tâ bija fashauta, ka nabbadsinsch pehz 4 neddetahm sawu garru islaide.

Is Pēhrnawas. Rebla=muischas waldischana wisseem laudim irr pafluddinajuse, ka winna zittam zilwekam ne kâ ne dohdohht brihw appaksch schahs muischas pa tirgus=deenahm maiši, neds rupju, neds baltu, pahrdohht, ne kâ tam bekkexam Bittner no Leales. Tē tew, lassitajs, gan buhs dauds, ko dohmahht!

Is Magdeburges=pilssehtas, Pruhfchu semmē. Schinni ruddent tanni semmē jau diwas reises, kâ muhsu lassitajeem arri sinnams, notikke, ka zilwefi no jumta=galleem nokritte semmē. 13tâ Nowember wehl treschu reisi tâ pate gaddijahs; bet scho reis Deews tatschu schehligi irr pasargajis. Turwu pee Kwedlinburges=pilssehtas irr zeems, ko saw: Weddersleben. Schē jauna basniza nu patt bija usbuhweta, un jummeja=meisteram, kas Kahrl Luchte wahrâ, wehl basnizas tohrnam galla=pohga bija ja=ustahda. Tur 30 pehdas augsti strahdadams, nabbadsinsch atschagarni nokritte; papreeksch us basnizas juntu, un tik no turrenes pee semmes. Bet af tawu laimi! — ne weens pats kauls winnam ne bija lausts, ir winnam ne kas ne kaiteja; isgulleja to nakri labbi deesgan un ohtrâ rihtâ atkal spirgts un wessels strahdaja tanni paschâ weetâ, no kurrenes to deenu papreeksch bija nokrittis.

• Kahrlis, tas puff-atstauka saldats.

Stahsts.

(Ustota datta.)

Kad Kahrlis beidse runnah, tezzeja mahtei affaras garr waigeem. Winna zehlehs un apkampe sawu zittlahrt pasudduschu, bet nu atkal atrastu dehlu, un wez-tehws fazzija ar drebbedamu balfi:

"Tu man, mihtajs Kahrlis, ar sawu stahstifchanu leelu preeku effi fataifijis. Tawa dshiwiba un tawa atgreeschana man par jaunu leezibu, ka Deewa schelastiba irr ne-ismehrojama un ka winnam spehka gan, to taunu istaifih par labbu. Kamehr tawi besdeewigi beedri tew gribbeja samaitah, tamehr tew zaur winneem azzis atweh-ras un tu nahzi pee pateefibas atsihschanas."

"Zeefcham!" — ta fazzija tehws — "tahs behdas, flahst buhdamas, isleekahs gan zittadas, ne ka winnas ihsten irr. Kad tew wehl labbi flahjahs, tad tu palikki pahrgalwigs un leeligs un kritti kahrdinaschanâ, bet kad tu to strahpi sawu grehku dabbuji, kas tew bija ja-zeesch, tad arri taws glahbejs bija turumâ, tawas azzis atdarrijahs un tu redseji to spohschumu tahs preezas mahzibas. — Kas ween proht behdas pazeest, tam drihs tohp palihdsehts; bet kas pee Deewa ne greeschahs un winnu ne peeluhds, tas ilgi warr zeest; jo tahs behdu skohlas gan irr grehtas, tomehr ne weens is tahm bes labbahm mahzibahm ne-iseet, bet tas mihtajs Deews, kas muhs walda un tahdâs skohlâs eewedd, arri ar ween mums ko labbu mahza."

"Zuhs, jauni puifchi," — fazzija wez-tehws — "Kaspars, Mikkelis, Spriz-zis un tu Jahni, nemmeet pee ta, ko Kahrlis stahstija un ko Kahrla tehws fazzija, preeksch-sihmi. Zuhs wehl effeet jauni. Zuhs warreet dauds behdahm isbehgt, kad pee laika pee sawa pestitaja greeschaitees. Zurpretti zuhs few dauds behdas fataififeet, kad azzis drihs ne atdarriiseet un tahdu draugu ne atraddiseet, kahds Kahrlam Jahnis bijis."

Kasparam mirdseja affaras azzis. Winsch gan jau dauds bija zeetis, bet wehl ar ween ne warreja no pasaules walgeem wakâ kluht.

"Schodeen," — ta winsch fazzija — "schodeen gribbu ar Deewu salihdsina-tees, gribbu winnam dohtees un winnam peedereht muhschigi. Luhdseet Deewu pah man, ka arri es sawam nabbaga deewabihjigam tehwan daru preeku, neschau-bigi tizzedams eeksch Jesus Kristus." — — Affaras winnam ne lahwe jo prohjam runnah.

Mikkelis bija wahjisch puifis, kas gan daudsfreis us labbu zekku bija, bet tif ko winna meefas spehki atjaunojahs, winsch to atkal atstahje. Winsch fazzija: "Nu es skaidri redsu, kadest man tif dauds bija ja-zeesch. Es biju nabbaga grehziineeks, kas kahrdinaschanahm ne warreja pretti stahweht. Kad es zittadi ne warru palift swehts, tad lahprahst gribbu ar ween wahjisch buht, ja tikkai manna dwehsele taptu isglahbta!"

"Tu us labbu zekku effi!" atbildeja tam winna tehwa brahlis, Kahrla tehws — "Daleezi pee ta un Deews tewim spehku dohs, arri eeksch behdahm atrast preeku. — Un zuhs" — ta fazzija, us Sprizzi un Jahni greesdamees — "nodureet ween azzis semmê, jo ir zuhs Deewa sohdbai ne isbehgseet, ja ne atgreesifeetees!"

"Wehl fo" — fazzija mahte — "es labpraht dsirdetu; prohti: us kahdu wihs gan Jahnis effoht nahjis pee pateefibas atsihschanas. Bet, mihtajs wezs-tehws, woi ne buhs pah'r wehlu? Ko juh'su azzis pee ta fakka, un tawas kahjas, Kahrlis?"

"Nu labbi! es gan wissu nakti paliktu nomohdâ un tam puischam klauftu;" — tà fazzija wezs-tehws ar no preeka spihdedamahm azzim — "winsch mums atnefs swehtibu eeksch mahjas."

"Es ar ihseent wahrdeem to isteikschu, mihtajs wezs-tehws!" fazzija Kahrlis — "Jahnis pats jun's wairak warr stahstih't, kad tas juh's rihtu woi parih'tu apmeklehs; jo winnam firds ilgojahs, juh's redseht."

"Tas man par leelu preeku buhs! Raut winsch ween ilgaki pee mums warretu palikt!" — fazzija tehws.

Kahrlis nu stahstija tà: "Jahnis wehl bija jauns, neapdohmigs puisis, kad gahje karrâ, un wissadeem grehkeem padewahs. Winsch prett teem nabbaga eedsihwotajeem tahs semmes, fur karroja, bija niknaks, ne kâ zitti saldati; eeksch kaufchanas ohtru til patt drohschu ne warreja atrast. Pirms us kahdu laiku meers tappe, winsch zaur sawu negantu dsihwofchanu eekritte karstuma gullâ, un til wehl nahwe winnu taupija. Sprantschu semmê atkal pee pulka peestahjahs, zerredams, ka nu warrefchoht ihsti pohstih't un laupih't; bet Deews, tas Rungs, to zittadi bija nodohmajis. Jo jau paschâ pirmâ kaufchanâ, fur tas ar kahdeem jitteem saldateem neapdohmigi, kâ ar weenu, eenaidneekem pah'r tuwu peegahje, lohdes ne ween winnam drehb'es saplohsija, bet weena plintes lohde winnu arri tà trahpija kruhtis, ka gan drihs pee semmes kritte. Weens no winna beedreem, kas winnu dohmaja eewainotu, ahtri peelehje, gribbedams tam palihdseht, bet winnu apluhkodams, atradde, ka ta lohde winnam lihds meefahm ne bija gahjuse, bet weenâ grahmatâ bija stahwoht palikkuse, kas Jahnam asoti bija, un fo winsch preeksch mas azzumirkteem weenam noschautam saldattam is sohmas bija iswiljis, un to smukku wah'ku deht panehmis un asoti bahsis. — "Nu" — tà winsch fazzija — "scho grahmatu par peeminnu arri labbi glabbaschu!" — Un tà winsch to atkal nehme lihds. Kad ta kaufchana bija pabeigta, tad winsch to grahmatu atkal iswille ah'râ, to labbaki apluhkoht, un redsi, ta bija tas jauns testaments, un gribbedams sinnah't, zil dsilli lohde tam bija eegahjuse, usschk'ihre to un atradde, ka ta us to weetu bija apstahjusees, fur schee wahr'di bija drikketi: "Tapeh'z to noschelojeet un atgreeseetees, ka juh'su grehki tohp isdeldeti." (Apust. d. 3, 19.) — Itt kâ istruhzees zaur scheem wahrdeem, winsch grahmatâ ar leelu apdohmu wehl lassija us preekschu, un kad tas pee zschas perschas nahje, fur tee wahr'di stahw: "Un tas notiks, ikk'atra dwehsele, kas to paschu praweetu ne klaufts, taps isdeldeta," tad tas winnam zaur firdi gahje. Zebihjees winsch to grahmatu atkal eelikke soh'mâ un ne weenam zilwekam ne stahstija, kas tam bija notizzis. Bet no schi laika winnam wairs meera ne bija. Meegâ winnam sch'itte balsi dsirdeht, kas winnam schohs wahr'dus ussauze: "Noschelo un atgreesees, ka tawi grehki tohp isdeldeti; jo zittadi tawa dweh-

fele taps isdeldeta,“ un kad bija nomohdâ, tad winnam tâ bija, itt kâ schee pafchi wahrdi ar ugguns raksteem winnam preeksch azzim stahweja. Winna mahau-tiz-zigi beedri, redsedami, ka winsch tahds kluss un nemeera pilns bija, dohmaja, ka winnam drihs gals buhschoht, un to tee winnam arri isteize. Zaur to winsch palikke wehl nemeerigaks. Zif warredams, winsch no teem atschfibrabs un lassija jaunâ testamenti. Drihs winsch tur arri Kristus kalna-spreddiki usgahje. Un isbailes no jauna winna dwehfeli pahnehme, kad apdohmaja, kahda winna dsihwofchana lihds schim bijuse, un ko turpretti Jesus mahza, kâ zilwekam buhs dsihwoht. Zo grahmatu ahri nolikke un eefahje wehl trakkaki dsihwoht; bet meeru wairs ne atradde, sinnama firds winnam jau bija usmohdinata. Kad winnam atkal bija ja-eet jaunâ kaufchanâ, tad winnam firds trihzeja, un kad winsch kaufchanâ ar zitteem saldатеem, kâ jau lihds schim, atkal paschâ preekschâ tikke stahdihes, tad mekleja, zif warredams, sawu dsihwibu isglaht un tadeht kluffibâ apstahjahs ais leela ohfota. Us reis winnam nahje prahâ, — wehl schodeen pats ne sinn, zaur ko — to weetu tuhliht atstah; un turp weens no winna beedreem atkal peestahjahs. Zif ko Jahnis kahdus sohkus no ta kohka bija noht, tad leela-gabbala lohde nahje, schahwahs wezzam, eepuifcham ohfotam zaur un winna bredram norahwe abbas kahjas noht. ”Schi lohde tewi buhtu trahpijuse, ja tu tur buhtu palizzis stahwoht!“ — tâ winsch pats pee few fazzija — ”bet Deewa schehlastiba tew isglahte, ka tew ne buhs eeksch grehkeem nomirt, bet atgreestees. — Ak, mihtajs Deews, es gribbu atgreestees, es gribbu palikt par sawu behnu!“ — No schi taika winsch daudsreis jaunâ testamenti lassija, un tur atradde meeru preeksch sawas dwehfeles, femischki zaur scheem wahrdeem (Jahn. 3, 16. 17.): ”Zif tohti Deews to pasauli mihlejis, ka winsch sawu paschu weenpeedsimmuschu Dehlu irr dewis, ka wisseem teem, kas tizz eeksch winna, ne buhs pasustees, bet to muhschigu dsihwofchanu dabuht. Zo Deews sawu Dehlu ne irr suhtijis eeksch pasauli, ka tas to pasauli sohditu, bet ka ta pasauke taptu pestita zaur winnu.“ — Itkates zilweks warreja redseht, ka muhsu Jahnis nu pa wiffam bija palizzis zittads; jo winsch, kas zittahrt tas niknaks saldats bija wiffâ pulkâ, nu us reis bija palizzis lehns un gohdigs zilweks. Kad winsch nu arri eeksch kaxxa-kaufchanahm ar sinnu wiffahm breefmahm pretti tur-rejahs, tad wirfneeki un saldati winnu eefahje mihleht, un dauds zaur winnu atgreesehs pee pestitaju. Daudsreis dsirdeja, ka winsch, pirms kaufchana eefahkabs un arri paschâ kaufchanâ, lihds ar saweem beedreem garrigas dseefmas dseedaja un tohs passubbinaja us drohschibu un pastahwibu, zihnijotees prett eenaidneekem un grehkeem. ”Zo“ — tâ winsch mehdsse fazzih — ”saldatam wajoga wairak bihteos no grehkeem, ne kâ no eenaidneeku lohdehm; jo schahs nonahwe tik to meefu, un saweeno to dwehfeli ar Kristu; bet grehki to dwehfeli samaita pee nahwes.“ — Zif spehdams, winsch arri glahbe un aisstahweja tohs eedsihwotajus tannis semmês, fur tahs kaufchanas gaddijahs.“ D. R.

(Mas gabbalinsch wehl paleef preeksch nahfoschas lappas.)

Drihw drikkelt. No Widsemmes General-gubernementes pusses: Dr. E. E. Napierky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 50 un 51.

11 un 18 Dezember 1841.

S t a h s t i,

gahjis pasaulé ar kristigu tizzibu no Apustutu laikeem lihds taggad.

1 m a j s l a i k s.

No pirmeem waffaras swehtkeem lihds Keiseram Konstantin.

(No 334da gadda lihds 324am weh; Kristus weedfimschanas.)

4ta (beidsama) noballa.

Rà tanni laikâ eeksch kristigas draudses gahje ar mahzifchanu un waldifchanu.

Lai nu gan waijafchanas bija daudskabrigas un breefmigas, kas kristigai draudsei pa ohtru un treschu gaddu-simteni usnahze, tok wiinaai arri pa brihscheem meera-laiki gaddijahs, fur wiina wiffu warreja sagahdaht, kas us preekschu wiinaai pee mahzifchanas un waldischanas waijadseja. Bet kad ar laiku tas kristitu lauschu pulzinsch gahje wairumâ, tad arri ar ween no jauna atraddahs, ka wehl zittu ko waijadseja nospreest un sagahdaht, us ko preeksch-laikâ wehl ne bija dohmajusch; un tâ gan brihscheem arri ko eetaifija un nospreede, kas ne gluschi fanahze ar to weenteesfigu prahnu, kam eeksch wiffahm basnizas un tizzibas leetahm ihsten buhs buht, un tad wiina wiffu wainu, sinnams, ka jau grehzigî zilweki, itt teem gruhteem laikeem pahrmette, kuerds dühwoja. Apustutu laikâ gan wifs gahje weenteesfigi tâ patt ar mahzifchanu, ka ar draudschu waldifchanu. Katrà pusslihdfigi leelâ draudse bija mas wezzakaji, ko ar Greekeru wahrdu mehdsse nosaukt par presbitereem (no schi wahrda, ka teiz, Wahzeescheem effoht zehlees tas wahrds: prihster, un Latweescheem tas wahrds: preesters). Tohs paschus arri brihscheem nosauze par usraugeem (biskapeem), un winneem tas annats bija: mahzist un us tahm draudsehm luhfoht; un tee jaunakt mahzitaji, ko atkal arri ar Greekeru wahrdu nosauze par diakoneem, winneem atkal bija par palihgu. Pah winneem wehl atraddahs augstaki preekschneeki, kam eeksch tizzibas un mahzibas leetahm bija ja-nospreesch un ja-gahda, un schee bija tee Apustuti paschi, kamehr tee dühwoja; bet ka no teem wezzakajeem pascheem zitti effoht augstaki pah zitteem un ka zitti atkal stahwoht mahzitaju kabrà un zitti ne, pah to tanni laikâ wehl ne ko ne sinnaja. Zitween pa masitim tas nahze tik tahl, ka no katras draudses wezzakajeem weenu fewischki eesauze par biskapu; un ko ween schis nospreede, to draudse peenehme. Kad meera laiki irr, tad warr buht labbi gan, kad dauds zilweki kohpâ waldifchanas darbus sawâ starpâ isdalla, tâ arri itweenâ laiwâ, kad rahms laiks, ihreji, katrs us sawu laidu, labbi deesgan peepalihds us preekschu kluht, bet kad wehtras laiks gaddahs, fur brihscheem ahtrumâ kas ja-nospreesch un fur wisseem fewischki itt ka pehz weeneem raksteem ja-strahda, tad gan labbaki buhs, ka waldischana weena pascha zilweka rohka stahw, tad arri ihrejeem wisseem airas ja-leek meerâ un ja-skattahs ween pehz ta wihra, kas pee stuhra. Zaur to, ka tee pagamu waldbneeki, appalksch

Eureem tee kristiti lautini dshwoja, schohs ar ween nihdeja, schee ne mas ne jaubaja aismirst Pahwila, ta Apustula, mahzibu (1 Kor. 6), kas pawehleja, lai kristiti zilweki tohs stribdus, kas winneem sawâ starpâ, jel ne nefs pagamu teefneschu preekschâ; un tâ winni drihs ar wissahm sawahm fuhdsibahm gabje preeksch saweem bissapeem, kas zaur to, sinnams, ar ween peerehmahs spehkâ un gohdibâ pee sawahm draudsehm. Warr buht, ka daschs turklast moi buhs pahreehmees, moi kahdu netaisnibu darrisis, kad winnam sids wairak neffahs us pasaules pussi, ne kâ pehz Kristus; bet leela ffahde zaur to tok tahdâ laikâ ne warreja notift, kur bissapa ammatz zilwekam wairak grehtibas ne kâ gohdibas neffe. Wehl trefcha gaddu-simtena widdû apleezinaja tas bissaps Zihpr iahns eeksch Karahgo; pilssehtas: winsch sawâ ammatâ ne ko, ir ne to wissmasako leetu padarroht, ja draudse winnam to ne effoht uswehlejufe.

Bet leelaka ffahde tai kristigai basnizai drihs usnahze zaur to, ka jau ap scho laiku eefahze teem bissapeem, kas eeksch Reemeru walts leelakahm pilssehtahm dshwoja, eeksch Rohmas, Karahgo, Aleksandries, Antio kies, parahdih leelaku gohdu, ne kâ teem zitteem bissapeem. Zo tahs draudses, kas tannis weetas bija, ne ween bija tahs wezzakas, ko Apustuli paschi bija eezehlufchi, un ko winnu mahzekli waldirufchi, bet arri bija tahs leelakas, baggatakas, un tâ patt spehzigakas zaur dascheem beedreem no augstas kahrtas; un luhl, eeksch schahm leelakahm pilssehtahm arri dauds labbaki warreja dabbuht sinnaht un sagahdacht, kas wiss pee to masaku draudschu waldirshanas wajjadseja. Gan wehl ne weenam bissapam bija brihw, zitteem ko pawehleht; bet tok jau pirmu sohli bija gahsufchi us to warru un gohdu, ko few Rohmas bissapi ir jau pa scho pirmu laiku sahze nemtees, un kas pehz palikke par tahdu breefmigu lepnibu un warras-darrishanu. Somehr mums ja-apeezina, ka zif arri tee abbi Rohmas bissapi Wiktors tas pirmajs un Strep panus tas pirmajs pa ohrru un trefchu gaddu-simteni few warru un augstibu mekleja un prassija, tok tahs zittas draudses winneem to leedse; un tik nahsfehâ gaddu-simteni, kad tee keiseri paschi bija kristiti, bissapeem ar winnu palihgu isdewahs, warrenu gohdu un spehku sadabbuht.

Bes teem bissapeem, wezzakajeem un diakoneem wehi ap to laiku eeksch kristigahm draudsehm atraddahs zitti ammati. Mehs lassam pahre draudses kohpejeem, isstahstijateem, brihnumu-darritajeem un durru-fargeem. Lai nu gan schis leels pulks ammatu eeksch kristigas draudses padarrija, ka ar laiku wissi tee zilweki, kas no mahzitaju kahrtas, sahze pa wissam noschirtees no teem, kas no zittahm kahrtahm; tatschu kamehr Deews sawas brihnuma dahwanas teem kristigeem zilwekeem ne pehz winnu kahrtahm isdallija, tamehr arri mahzitaji ihsten wehl ne kâ no zitteem zilwekeem bija ischhirti. Un schahs sawadas brihnuma dahwanas wehl ar Apustulu laiku ne beidsahs wis, kâ to mums ustizzami leezineeki fluddina. Tâ arri raksta Jusstihns, ko nosauz to affins-leezineeku, ohtra gaddu-simtena pirmâ puffed pascham Reemeru keiseram. Schè winna wahrdi: »Leelu pulku to zilweku, kas mallu mallâs pasaulè uu ir schinni pilssehtâ (Rohmè) no tauneem garreem tappe mohziti, un arri welti jau pee wisseem juhfu burweem un labdarreem palihgu bija meklejufchi, to mehs kristiti zilweki effam dseedinajufchi zaur to wahrdi ta Kunga Jesus, ko appaksch Ponziusa Pilatusa tee peefitte pee krusta; un raug, tahdas desedinaschanas wehl schodeen notee, jo tee launi garri tohs isdshiti is teem wahrdsinateem zilwekeem. Ta pascha gaddu simtena ohtrâ puffed raksta Drenehus, tas Lijones bissaps, ta: »Daschi kristigi zilweki teescham eeksch ta

wahrda Jesus isdsenn wellus, tadeht arri daudskahrt tee, furreem wiini tohs taunus garrus irr isdsinnusch, paleek tizzigi un turrabs pee draudses. Zitteem atkal ta dahwana: nahkofchas leetas paredseht, ir fapnoht un passuddinagt. Zitti dseedina wiffadas flimmibas, fawas rohkas teem flinneekeem uslikdami. Un teescham! arri zitti mirroni atkal augfchamzehlufchees, un dauds gaddus ar mums kohpâ dshwojuschi. Bet kuresch zilweks eespehjtahs scheblastibas dahwanas wiffas isfkaitiht, fo Deews pa wiffu pafauli fawai draudsei isdalla un eeksch Jesus Kristus wahrda, tahm tautahm par isglahbschanu, mums ikdeen bes makfas dohd! « Ta pascha gaddu simtena gallâ usfauze Tertullianus wiffus Reemeru gubernaterus ar scheem wahrdeem: » Leekat zilweku, fo tauns gars wahrdsina, atwest juhfu teefas krehfla preekschâ, tad juhs ar sawahm paschahm azzim redsefeet, fa us weena kristita zilweka spehzigu wahrdu tas pats gars, fas papreeksch aplam leelijahs Deews buht, drohfschi apleezinahs, fa winsch tik no ta tauna puffes effoht. « Iststahsta drihs wiffi wezzi basnizas tehwi lihds pat Eisebiusam, fas 4ta gaddu simtena pirmâ puffe nomirre, fa wiini paschi dsirdejuschi un redsejuschi, fa daudsreis pee teem kristiteem zilwekeem noteekoht, fa tohs taunus garrus is teem wahrdsinateem zilwekeem Jesus wahrda isdsenn, fa zitti no wiinu beedreem nahkofchas leetas papreeksch dabhujoht sinnagt zaur Deewa parahdbschanahm un zittahm simehm, un fa atkal zitti us brishnischu wiffi flinneekus isdseedinajoht, scheem rohkas uslikdami; un prohti: ne kahdâ passlehtâ faktâ, bet wiffu kauschu preekschâ.

Tâ nu gan brishnumi un simmes ir netizzigeem laudim flaidri parahdija, fa ta kristiga tizzibawehl ar ween effoht dshwa, un flubbinaja tâ patt Juhdus kâ paganus, lai jel apdohma, fas tad ihsten' effoht ar scho tizzibu, tatschu gaddijahs, fa no mallu mallahm tizzibu un mahzibu melleja fajaukt ar zilweku isdohmaschanahm; jo brishscheem leeki mahzitaji, brishscheem leekas mahzibas sahje eewiltees pee tahm kristigahm draudsehm, un Ziona waktneekem deesgan bija japuhlejahs, ja to gribbeja aiskaweht. Jums, mihteem lassitajeem, ne fo ne lihdsetu, ja es juns tik iststahstitu, kâ tohs wiltigus mahzitajus wiffus, fas tanni laikâ dshwoja, nofauze pee wahrda; un juns turklast ne arri fluddinatu, kahdas wiinu leekas mahzibas bijufchas; bet preeksch to schinnis lappâs mums ruhmes peetrufkst. Ko tas juns arri warretu lihdsiht! Tahs leekas mahzibas nosuhd, pateesiba pastahw, un schi tik flaidra un faprohtama eeksch Deewa wahrdeem parahdahs, fa to gan ikweens zilweks ar uszihzigu apdohmu un Deewu lihdsiht warr tur useet. Kad tanni laikâ pee kristiteem zilwekeem strihds pahr kaut kahdu mahzibas-gabbalu fazehlahs, tad faaizinjaja no daschadahm mallahm tohs biskopus jeb mahzitajus, lai tee us sawahm runnas-deenahm pahr to nospreestu. Un tahdas runnas-deenas tai tizzibai gan warretu par labbu isdohtees, ja tik to fanahkfufchu mahzitaju leelaka puffe arri teescham tahs tizzibas un pateesibas mihtotaji buhtu; bet ja ta leelaka puffe jau tai netizzibai un teem melleem pademufees, tad dascha tahdu runnas-deenu, Deewam schehloht, arri paleek par elles rihki, kâ fewischki ar to gahje, fas 1415tâ gaddâ eeksch Konstanz-pilssehtas gaddijahs, un fas to pateesibas-leezineeku Jahni Gufs likke sadedsinaht fahrtâ. Bet tanni ohtâ un treschâ gaddu simteni Kristus wihnam kalna wehl to ustizzamu strahdneeku ne peetrufke, un schee no wiffas fiids wehl dsinnahs, to mahzibu isfargagt schlihtu, kaut gan wiini paschi wifszaur arri ne bija bes wainahm. Lai paleek juns labbi peeminâ tee wahrdi: Jushtihnus, Irenehus, Tertullianus, Klemens un Drihgines no Aleksandries, Zihpriahns no Kartahgo; jo schee gobda-wihri, fas tanni laikâ dshwoja, irr gan wehrtê, fa wiinus flawejam.

Winni, katrs sawā laikā, tai kristigai basnizai itt kā par pihlareem, probti: par atbalsti un par glihtumu bijuschi, un winnu raksti, zik wehl no teem nahkufchi us muhsu laikeem, skaidri parahda, zik ustizjami tee irr pubhejuschees un zik baggata winnu atsibschana bijuse.

Tahs kristigas draudses, kad gribbeja Deewa wahrdus dsirdeht, woi kohpā Deewu luhgt, winnu flaweht ar dseedaschanu un to fwehtu wakkarinu baudist, fanahze tannis pirmōs, wiffgrubtakōs laikōs brihscheem allās un meschōs, brihscheem mahjās un pagrabhōs; tik, kad schis laiks jau nahze us beigahm, tad fahze basnizas usbuhweht. Jau agri arri eefahze to neddetasdeenu, kurrā Kristus augschamzelschana bija gaddijusees, nofaukt par fwehtdeenu, un us to deenu beesi sapulzinatees, bet tā patt arri wiffi jau turreja leeldeenas un waffarasfwehtkus, daschā mallā arri jau seemasfwehtkus un to atspihdeschanasdeenu. Pee sawahm fanahlschanahm winni eefahkumā kohpā fwehtu dseefmu dseedaja, tad nolassija gabbalu is fwehteem raksteem, sinnams, drihs arri jau is jaunās testamentes. Mahzitajs (biskaps jeb preesteris) turreja draudses preefschā ihfu, weenteesfigu spreddiki. Arri daschi zitti wihri isteize to, kas winneem schlitte waijadšigs buht. Par pabeigu mahzitajs wehl nofkaitija aisluhgfschanas un draudse wehl dseedaja dseefmu. Bet drihs ikreis arri kohpā turreja mihlestibas meelastu, un turklaht arri to fwehtu wakkarinu. Tee kristigi tautini arri famette mihligas dahwanas preefsch saweem mahzitajeem un teem draudses nabbageem. Pahr to maiši un to wihnu, kas pee fwehta wakkarina waijadseja, mahzitajs wehl papreefsch nofkaitija Deewaluhgfschanu un wiffa draudse to apstiprinaja, ar skannigu balsi fazzidama: Amen. Tad nu maiši un wihnu draudsei pasneedse. Jau ohtā gaddufimtent kristija ne ween peeauguschus zilwekus, bet arri kristitu wezzaku behrnus. Kohri zeenija gamefschanu un Deewa luhgfschanas. Dsinnahs tanni laikā no wiffas dwehfeles gaismā staigahht Deewa preefschā, un luhk, tā winneem arri deesgan labbi isdewahs. Teem waldneekem winni pehz sawas wifflabbakas apsinnafschanas labpraht paklauffija eeksch wiffahm leetahm, kas ne prett Deewa hausseem bija, bet kad winneem kopawehleja, kam Deewa wahrdi bija pretti, tad drohschi pastahweja pee sawas apsinnafschanas un usnehmahs labbaki taunu zeest, ne kā taunu darriht. Sargajahs kohri sewischki no teem grehkeem un grehziageem eeraddumeem, kas tanni laikā pasaulēs behrnus waldija, un winni eeksch wiffahm buhschanahm zeeti turrejahs pee Deewa wahrdem; bet winni arri ne kā ne atrahwahs neds no walsts dohschanahm un gaitahm, neds no kawaadeenesta, jo pehz zitta gohda ne tihkoja, ne kā pehz tā: wiffur, wahrdōs un dsihwofchanā, Deewam ustizjami kalpi buht. Scho laizigu dsihwibu nofauze par fwefschneeziibu, bet to debbesi par to ihstenu tehwu-semmi; few paschus winni atsinne par Kristus kaxrotajeem, kam ne mas naw brihw pehz mantahm un weeglas dsihwofschanas dsihstees, bet kam nahkshs, ir sawu dsihwibu ne behdajohht, wiffus sawus spehkus fanemt, tunfibas warrai pretti zihnitees un sawa pascha Runga un meisstera walstibu jo deenas jo wairak isplahstihht. Sawā starpā winni, zits zittu, atsinne par brahsteem, un kaut gan winni tahdu likkumu ne bija eezehluschi, ka tahs mantas, kas weenam peederreja, arri tā patt wiffseem zitteem par labbu buhtu, tatschu katrs atsinne, ka winna mantas winnam no Deewa pascha effohht ustizzetās, lai brahstam, kam truhkums, pee tahm arri tā patt dakas buhtu, kā pascham. Kohpā preezjahs, kohpā behdajahs; ar wahjneekem pazeetahs, malbidamus pamahzija, nabbageem palihdseja, un waijatus usnehme. Zeetumneekus apmekleja, apmeerinaja, eepreezinaja,

atpirdsinaja; to zilweku nomirruschas meefas, kas kristigas tizzibas deht bija nomohziti, winni ar leelu gohdu likke kappos. Preeksch teem zilwekeem, ko tizzibas deht pagani bija aplaupijufchi, mehdsē dahwanas salaffiht un ispirke no zeetuma dauds nabbaga braktus. Bet ne ween faweem tizzibas beedreem winni parahdija firsniġu braktu-mihlestibu; arri Zuhdeem un paganeem dausreis winnu scheslastiba parahdijahs. Eeksch sawahm mahjahm winni wiffu pa kahrtahm bija eetaisijufchi, un dshwoja kluffi un meerigi, zits zittam palau damees, zits zittam labpraht kalpodami. Iddeen winni farunnajahs pahr Deewa wahrdeem un zittahm garrigahm un deewischkahm leetahm, ne mas ne peetikdami tikween basnizā doh tees us Deewa wahrdeem un swehtahm luhgschanahm. Rā winni dshwoja fahīgi un goh digi, kā strahdaja ne-apnikkufchi un kā labpraht nabbageem palihdsēja, pahr to paganeem pascheem bija jabrihnojahs. Kad dahrgi laiki nahze, tad kristiti zilweki fewischki bija tee, kas pahr few pascheem masaki gahdaja, ne kā pahr zitteem, un kas zif spehdami to trubkumu mekleja remdeht; un kad mehralaiki bija (tā, kā trescha gaddusimtena widdū gaddijahs eeksch Aleksandries), tad winni ne-apnikkufchi tohs wahjus kohpe un eepreezinaja un, sawu paschu dshwibu ne behdadami, tā patt faweem tizzibas beedreem kā paganeem eeksch mihlestibas kalpoja. Bet wiffskaidraki Kristus spehks eeksch winneem parahdijahs appaksch tahm negantahm wajaschanahm. Winnu sinnama firds tik tohti Deewu bihstahs, ka winneem ne ween ne tahwe sawu tizzibu atmet, bet arri ne, few par isglahbschanu, schahdas tahdas leekutu gudribas mekleht, ko winneem daudsreis pagani paschi mahzija; tā schee daudsreis skubbinaja, lai kristiti atbild teefnescham ar diwkahtigeem wahrdeem un lai sawu wahrdu drohschi raksta tahm gramatahm appakschā, itt kā ne sinnadami, kas tur eekschā stahwoht rakstihis; bet tee tizzigi eenihde wiffas tahdas skohlas un ne matta plattumu ne nogreesehs neds no tizzibas, neds no pateesibas, bet labbaki Deewam par gohdu pazeete mohkas un nahwi. Sewischki peepalihdsēja tee labbi un zeeti basnizas likkumi, to kristigu draudsi pee firds skaidribas un gohdigas dshwofchanas usturreht, jo tee pawehleja: kad weens kaut kā, ir drufzin ween, zitteem sinnoht, bija apgrehkojees, tad winnam us kahdu laiku ne tahwe nahkt pee swehta wakkarina; bet kas kahdu rupjaku grehku bija padarrijis, tam pa wiffam aisleedse basnizā nahkt. Kad tahds skaidri parahdija, ka winsch atkal bija atgreesees, tad pehz draudses spreeduma winsch ar laiku atkal dabbuja brihw, lihds ar zitteem eet basnizā un pee wakkarina. Us tahdu wihs tahs kristigas draudses paschas labbi isfargajahs, ka winneem pehz pateesibas neds pagani neds Zuhdi kahdu grehku warreja pahrmest, un tā winni arri drohschi warreja apleezinaht, ka winnu tizziba ne effoht kahda tuksha mahziba, bet ka pascha Deewa spehks, kas sawus augus pee winneem effoht parahdijis. Justihns, ko fewischki arri nosauz par to affins-leezineeku, tas paschu sawu eenaidneeku preekschā weenreis fazzija: »Mehs, kas zittkahrt meefas kahribahm effam kalpojufchi, nu kristiti zilweki palikkufchi, dsennames pehz firds un dshwofchanas skaidribas; mehs, kas zittkahrt pasaules mantas pahr wiffahm zittahm leetahm kahrojufchi, taggad arri tahs, kas mums jau peederr, zitteem isdallam un dohdam katram nabbagam. Mehhs, kas mehhs zittkahrt zits zittu nihdejam un nokahwam, un tohs laudis no sweschahm tautahm, par to, ka winni ne tā patt dshwoja, kā mehhs, ne mas ne usnehmam sawas mahjās, mehhs taggad, kamehr Kristus atpirdsejis, ne atraujamees ar winneem kohpā dshwoht; mehhs Deewu luhdsam pahr faweem eenaidneekem, un meklejam tohs, kas par nepateesu muhs eenihst, pahrleezinaht, lai jel arri nemmahs pehz tahm jaukahm Kristus mahzibahm dshwoht, preezigi zerredami,

Ea winni libds ar mums ta Wiffuwalbitaja preekschâ scheplastibu dabbuhs. — Pahr to fewischki tee pagani, kurreu starpâ schee kristiti zilweki dsihwoja, ne warreja isbrishnotees, ka schee pahr zitteem zilwekeem, kas winneem zittfahret fweeschi bijuschki, tik gauschi warreja preezatees; un daschreis dsirdeja paganus fakkam: »Luhf, zik lohti tee zits zittu mihlo!« — Un pateesi, weens no paganeem, Zeh zihli us wahrda, pahr teem kristiteem laudim sawâ laikâ fazzija tâ: »Utrodahs pee scheem kristiteem zilwekeem tahda nolahbeta un isdeldeja ma firds weenprahstiba. Winni zits zittu pee sawadahm sishmeim un wahrdeem pasihst, fo ne weens zits zilweks, ne ka winni paschi, sinn. Zaur to arri noteek, ka winni zits zittu jau agraki mihlo, pirms winni zits no zitta dsirdejuschki.«

Lai Deews dohd, ka tahdu paschu leeziibu arri pahr teem kristiteem zilwekeem, kas taggad dsihwo, warretu doht; ak zik dauds zittadi, labbaki mums flahstohs! 54.

L i b d s i b a s.

5.

Kad weens no jums, mihli lassitaji, flaidri gribb sinnaht, woi winsch teescham, ka laikam pats dohma, jau effoht fahzis no firds to kristigu mahzibu un tizzibu usreimt, tad lai winsch tik us to manna, us kurreu pussi winna dohmas dohdahs, kad winnam fakka: Deews mihligâ, schehligâ prahstâ peedohd grehkus. Jo zitti zilweki rohdahs, kas tad dohma: Ja winsch tahds schehligs un peedewigs, nu tad jo deenas jo drohschaki palaidisimees! Zer arri zitti, kas kaut gan jau kaunahs, pee Deewa scheplastibas wehl us to dohmaht fawus grehkus pawairoht, tatschu wehl pee sawas wezzas dsihwofchanas pastahm, zerredani, ka tad gan arri us preekschu zittâ deenâ winneem deesgan laika un spehka buhschoht us atgreeschanu. Schee wiffi arri wehl ne mas naw fanehmuschki to gaismu un spehku, fo Deews zaur sawu Dehlu tai pasaulei pasneedsis, kaut gan winneem, Deews sinn, zik leela taifniba un gudriba zilweku preekschâ buhtu. Bet tik tad tew firds fahf fanemt Deewa scheplastibu winna wahrdds, kad tu nomanni, ka zaur winnu spehku, Deewa peedohschanu apzerrejoht, tawi grehki fahf stahtees, tawa taifniba eet wairumâ un tawas kahjas jo deenas jo labbak usgreeschahs tam zellam, fo pats Jesus ar sawahm affinaimahm pehdahm mums par ihstenu laimes zellu eeshmejis. Un luhf, schis Deewa brishnims noteek tâ: tew prahts un azzis pa wiffu muhschu wairs ne nogreeschahs no Kristus krusstahbba, un firds ar katru deenu wairak peepildahs ar pateizibu un ar fwehtu preeku par tik dauds scheplastibas. Ruhmes tur tad wairs naw preeksch fahribahm. 36.

6.

Zahs kristigas tizzibas spehks, mihli lassitaji, tizzigeem zilwekeem pascheem gan eeksch wiffahm buhschanahm parahdahs, jo schis spehks tâ patt labbâs deenâs winnu firdis faturr pee pasemmibas, ka behdu stundâs winnus eepreezina un fahrdinafchanas laikâ pasarga; bet kur gan pasaules behrni wifslabbaki, wifs weeglaki atsich scho paschu spehku? — Lai jel winni apdohma, ka tas pee nahwees parahdahs. — Libds Kristus laikeem zilweki, kaut gan zitti bija lohti gudri, tatschu, ihsteni falkoht, ir ne sinnaja wis, kas nahwe effoht. Par pohstu un pasufchanu tee to turreja, bet kad Kristus atnahze un tik flaidras mahzibas

fluddinaja, kà schi irr: »Manna Lehwa nammâ irr dauts dschwoktu« (Zahn. 14, 2.) un ta: Ja juhs man mihslotut, tad juhs preezatutees, ka es esmu fazzijis: es noeemu pee tehmu; — kad pats irr augfchamzheles no nahwes, tad winsch, tà fakkoht, to nahwi gluschi isnihzinajis, un tà arri noteek, ka meh's Pahwila ta Apustula mahzibai (1 Tessa. 4, 13.) paklausidami, pee sawu mihsu aismiggufchu draugu un raddu kappeem ne nofkumstam tà, kà tee zitti, kam zerribas naw. Zo bes teem kristigeem zilwekeem ne atrohdahs zits, kas to wâhrdu tà no firds warretu saprast un ar preeku isfazzijt: »Mahwe, fur irr taws dsellons!« Tadeht, paldees Deewam, kas mums to uswarreschanu irr dewis zaur muhsu Kungu Jesu Kristu!« un »tad nu, manni mihsli brahli, effect pastahwigi, neschaubigi, pilnigi eeksch ta Kunga darba allaschin, sinnadami, ka juhsu darbs ne irr weltigs eeksch ta Kunga.« (1 Kor. 16, 57, 58.) 36.

Woi tew mahjâs irr bihbele?

Kur bihbele sagahdata
Naw mahjahm, wai! kur tukschiba!
Zur launais labprahnt mahjo gan,
Bet Deewam tur naw patikschan'.
Al zilweziasch, af zilwezinsch,
Lai tew naw schehl taws krahjuminsch,
Un nedohd laumam paspahrni,
Bet nopirz' mahjahm bihbeli;
Zo zilla tad no masotnes,
Zo prahntâ flehds un firdi nes;,
Za lai irr tawa allina

Un mihssta guttu weetina;
Ar tahs tu staiga ispuschtohts;
Un darri few par lehgeri
Zohs wahrbinus, no ka tu schteet'
Ka tew pee firds jo wairak eet;
Par preeksch-turramahm brunnahm ta
Lai tew irr katra laizina;
Zo lassohht swehtigs paleezi,
Ween jabrki leekams aischkirri;
Lai lassichana, dschwiba
Ar to teek sahka, nobeigta. 1.

Kristigas draudses waidu un luhgschanas dseefma.

Meld. Pawehlees tawâs mohkâs.

1. Usturri, Kungs, schos laifos Mums tawu mahzibu! Un waird behdu twaifos Zo swehtu draudsihu. Usturri stipru tizzib', Kamehr meh's dschwojam, Lai turrâm drohfschu zerrib', Un kluffi pagaidam.

2. Usturri sawu gohdu, Leeds' saweem prettneekeem, Dohd' bihteos sawu sohdu Zeem drohscheem grehz'neekeem. Lai pasaule to pasihst, Ka tu to apgaismo, Lai winnas mahni fashkijst, Lai slawe tew par to!

3. Usturri sawu draudsih', Ko effi atpirzees, Un kas tai swehtâ kristib' Tew irr padewusees. Zo taggad eenaidneeki Prett winnu fazekahs. Al glahb', lai prettineeki Preeksch tewi pakrihtahs.

4. Usturri sawas awis, Rod willi peestahjâhs. Lai wiffi peezeekahs drihs, Kas meegâ apmuldahs. Tu redsi to, kas klijdis, Kam bailès jawahrgstahs. Al lai atnahk tas brihdis, Kur wif's zaur atgreeschahs.

5. Usturr' mums behrnu teesu. Eeksch swehtahm debbesim; Lai ne klausam to meesu, Kamehr meh's dschwosim. Lai fahrminus uswarram, Pee tewi pahrnahkam, Lai grehkus waird ne darram, Lihds nahwei paklausam.

6. Usturri muhsu draudsi, Kas bailâ juhra peld, Paklaus, Kungs, un saubsi Eeksch wehtras, un lai geld Tas wahrd's, ka teescham tiksim Eeksch debbes ohsta eeksch', Za brauzoschi paliksim Pee tawa wahrd' us preeksch'! 25.

• Za mihla fwehtdeena.

Meld. Af scheligs Deews, tas behrnisch nahf.

1. »Za Kunga deenâ, fwehtdeenâ Noleezeet darbus!« — Uizina Patš Jesus sawus pestitus, Ra teem preeksch Deewa fanahkt buhê. 2. Tam radditajam nodseeheet! Par wiffu winnam pateizeet! Jo Kristus laudim peenah-kahê, Nest winnam farstas teifschanas. 3. Deews wahrdu tikfai fozzija, Wißs debbes leelums stahweja; Schi femme, zittas pafauls, Tahs tahlas spohschas swaigfuites. 4. Kad pafauls bij gattawa, Tad zilweku winsch raddija; Tam sawu gihmi eedewe, Kas saufk tohp: gaischa dwehfele. 5. Apdseeheet winna spehzibu, Un deewifch-figu gudribu; Jo fo ween winsch irr raddijis, To wehl ne kad naw peemirfis. 6. Lai fwehtdeenâ arr' pateizam Tam fwehtam Augschamzehluscham, Kas well' un elli ah-dijis, Mums prahta gaismu atneffis.	7. Tehwê, dsirdi behrnu flaweschân', Kas fwehtdeenâ tew gohdam flann! Klaus' arri muhsu luhgshanas, Kas nahf no flaidras firfninas: 8. Lai atfifschanâ peeaugam, Un sawu prahtu zillajam Us tewi, muhsu Kungs un Deews, Tu, Jesus un arr' muhsu Tehwê! 9. Lai taws prahts, tawa walstiba, Zep-laschahs Jesus padohmâ, Tad suddihê mahni, pe-steli, Patš wels un winna praweeschi. 10. Lai Jesus fwehta mahziba Mums ipihd, fâ spohscha deenina! Lai mahkuli to ne tumfcho, Un mahni to ne apehno! 11. Kungs Jesu, tawam preekschraftsam Lai zeeschi pakka! zihnijam; Lai tohpam tawi mah-zekli Ar prahta gaismu puschfoti! 12. Tad, Deewa garê, kas debbesi, Tu muhsu firbis mahjosi, Un waddisi zaur dsihwibu Us winnu debbes gaischumu!

45.

• Slawas dseefma.

Meld. Mehs Deewu Kungu flawejam.

1. Tew dseedu, Kungs, ar muti' un fird', Tu mans wiffmihlakais, Tew apdseedu, lai wiffi dsird, Tu tas wiffaugstakais. 2. Tu leels no warr' un padohma, Deews muhsu patwehrums; Tu awots wiffa labbuma, No tew nahf laime mums. 3. Kas jel mehs effam, kas mums irr, Kamehr tê dsihwojam? Woi Debbes-tehwê to ne peeschfirer? — To tam ween pateizam. 4. Kas augstu debbes-telt' uszett Pahr mums tik brihuifchki? Kas femmi flazzina, fa sett Un seeb wiffjaukaki? 5. No tew nahf, Wiffuscheligais, Mums lab-bums, fwehtiba; No tew mehs effam, radditais, Un tu muhs apfarga. 6. Fkdeenâ tu muhs usturri, Ra labê ap-gahdigê tehwê; Tu bresmâs mums arr' aisstahwi, Bes tew ne kas to spehê. 7. To nelaimi, kas bahrgi draud, Tu daudf-reis nogreesi, Un behdâs, kurrâs dasch wehl-raud, Us laimi pahrwehri. 8. Ja taws behrns leekahs glusch' atstahts, To tu, Deews, stiprini; Tahs aff'ras, fo raud behdinahts, Tu teescham flaitisi.	9. Tu makfa pafaul's ruhitanus Mums tur ar fwehtibu; — Kad mahs-nams sakriht un dusê Pehz daschu geuhtribu. 10. Nu, firds, tad teiz un gawile, Un nemmi drohschu praht', Taws Deews, zaur fo wisê raddihts schê, Tas grihb tew apgahdaht. 11. Winsch tawa dall' un manta schê, Taws gaischums un taws preeks; Winsch irr taws fargê, tew eepreeze, Un behdâs apschelneekê. 12. Kam raisees ar flummibu? Kam ehdees nakt' un deen'? Atmetti jell mastizzibu, Us Deewu laujees ween. 13. Woi winsch tew naw usturejis No ma-sahm deenimahm? Woi winsch no tew naw no-greesis Nelaim' eeksch breefmibahm? 14. Deews naw ne kad irr missejees, Pafauli pahrwaldohst; Nê, — fo winsch darra, to pateef, Winsch labbi galleht proht. 15. Nu tad, lai wald', fâ patihk tam, Ne furne wis prett to; Tâ ween firds-meeru atroh-dam, Kas muhscham aplaimo.

13.